

Lasteren, afpersen en surfen

Anoniem een tóétje kopen is al een illusie

Lasteren, beledigen, afpersen, maar je naam er bij zetten: ho maar. Niets aan te doen? Een snelle schets van de laatste jurisprudentie, aan de hand van zaken over postzegels, toetjes en klokken. En we praten met een advocaat die tegen een provider ten strijde trekt.

LEO VAN OSCH
redactielid

Advocaat Pessers [zie het kader voor een gesprek met hem] gebruikt voor zijn 'uit de hand gelopen hobby' van postzegelhandelaar internet als marktplaats. Op E-Bay worden zijn zegels verhandeld. Een koper geeft vaak feedback over de kwaliteit van Pessers' dienstverlening. De meeste reacties zijn positief maar niet iedereen kan tevreden worden gesteld.

Eén koper nam de moeite een website te bouwen met de weinig aan de verbeelding overlatende tekst 'Stop the fraud'. De site werd in de lucht gehouden door Lycos. Op de site stond onder meer de voor Pessers omzet gevoelige tekst: 'Have you been ripped of pessers@home.nl on E-Bay? Join our guests for justice.' Volgde een korte uiteenzetting van de wijze waarop Pessers het vertrouwen van kopers zou hebben geschonden door het geld in

ontvangst te nemen en daarna geen of vervalste postzegels te sturen. Alles uiteraard anoniem.

Pessers schreef Lycos aan met het verzoek om de site te verwijderen en hem de naam, adres en geboortedatum van de websitehouder te verstrekken, waarop Lycos reageerde met de mededeling dat zij, in verband met de privacywetgeving geen persoonlijke gegevens van de houder/eigenaar van de website kon verstrekken. Dat standpunt was voor Pessers aanleiding om de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam te raadplegen, die de vordering toewees.

Het Hof Amsterdam heeft het vonnis bekrachtigd. Tegen de wijze waarop het hof dit deed is Lycos in cassatie gegaan. Pessers wordt in deze fase van de procedure financieel gesteund door Stichting Brein. De cassatie wordt gedaan door het duo Quaedvlieg en Visser, met Aantjes als cassatie-advocaat. Het verbaast Lycos niet dat Brein Pessers te hulp is geschoten. 'Dat toont nogmaals het belang van deze zaak aan. De uitspraak is cruciaal voor de Nederlandse internetproviders', aldus een woordvoerder.

'MAATSCHAPPELIJK BEZIEN ONGEWENST'

Het Hof heeft bij haar arrest tot uitgangspunt genomen de ontwerpbepaling art. 6: 196c lid. 4 BW. Dat is voortgevoerd uit art. 14 van de Richtlijn 2000/31/EG, de

zogenaamde E-commerce-richtlijn. Uitgangspunt van deze Richtlijn is dat Lycos niet aansprakelijk zou zijn voor het plaatsen van onrechtmatige informatie als zij niet weet dat de informatie onrechtmatig is. Is dat wel zo, dan dient de provider onmiddellijk maatregelen te nemen om de informatie te verwijderen. Vraag twee is of de provider ook de NAW-gegevens moet verstrekken.

De enkele mededeling van Pessers zelf dat de informatie onrechtmatig is, verplicht Lycos nog niet tot ingrijpen. Daarvan is, aldus het Hof die citeert uit de Memorie van Toelichting bij de ontwerpbeplanning, pas sprake als aan de juistheid van de kennisgeving in redelijkheid niet getwijfeld kan worden. Pas indien op

deze gronden kan worden geconcludeerd dat de serviceprovider – lees Lycos – aansprakelijk is voor de opgeslagen informatie, is de vordering toewijsbaar dat de serviceprovider de

**ALS IEMAND VALSELIJK EEN
BESTAANDE NAAM OF
BESTAAND ADRES GEEFT,
DAN LIJKT DE PROVIDER DAAR
IN EERSTE INSTANTIE WEINIG
AAN TE KUNNEN DOEN**

informatie verwijdert of ontoegankelijk maakt.

De hiervoor geciteerde website met daarop de beschuldigingen aan het adres van Pessers waren ook volgens het Hof niet apert onrechtmatig. Ook het feit dat de informatie anoniem beschikbaar werd gesteld maakte dat niet anders. Desondanks kan een serviceprovider onrechtmatig handelen door de bij haar bekende naam, adres en woonplaats van de desbetreffende websitehouder niet op verzoek van in dit geval Pessers bekend te maken. Het Hof acht het 'maatschappelijk bezien ongewenst' als in dit geval Pessers geen enkele reële mogelijkheid heeft om de anonieme websitehouder in rechte aan te spreken.

Het Hof maakte een spoorboekje voor de beoordeling van elk afzonderlijk geval:

- de mogelijkheid dat de informatie, op zichzelf beschouwd, jegens de derde onrechtmatig en schadelijk is, is voldoende aannemelijk;
- de derde heeft een reëel belang bij de verkrijging van de NAW-gegevens;
- aannemelijk is dat er in het concrete geval geen minder ingrijpende mogelijkheid bestaat om de NAW-gegevens te achterhalen;
- afweging van de betrokken belangen van de derde, de serviceprovider en de websitehouder (voorzover kenbaar) brengt mee dat het belang van de derde behoort te prevaleren.

DONALD DUCK

Als de uitspraak van het Hof in stand zou blijven, rijst de vraag of de provider aansprakelijk is als de NAW-gegevens niet blijken te kloppen. Na afloop van het kort geding had Lycos de NAW-gegevens verstrekt maar die waren onjuist en van het type Donald Duck, Kwekstraat 18 in Duckstad. Met afgifte van deze gegevens was Pessers dus niet geholpen. Maar in een tweede door Lycos aanhangig gemaakt kort geding heeft de voorzieningenrechter geoordeeld dat Lycos met het verstrekken van de NAW-gegevens, al waren ze onjuist, aan het eerdere vonnis had voldaan.

Rust op de provider niet een plicht om die NAW-gegevens, overigens mede in haar eigen belang, op zijn minst te controleren op deugdelijkheid? Enige controle lijkt mogelijk en gewenst. Accepteert de provider alle klinkklare nonsens, dan zou denkbaar zijn dat de provider aansprakelijk is jegens de derde die vergeefs rekent op de juistheid van de NAW-gegevens. Er blijft uiteraard een grijs gebied bestaan: wanneer zijn de NAW-gegevens aperte onzin en wanneer niet? Maar als iemand valse-

lijk een bestaande naam of bestaand adres en woonplaats geeft, dan lijkt de provider daar in eerste instantie weinig aan te kunnen doen. Al zou ook dan overwogen kunnen worden dat er eerst een betaling moet zijn gevolgd vanaf een bankrekening die correspondeert met de naam, en, belangrijker, het adres van de websitehouder.

VERGIFTIGDE TOETJES

In de strafrechtsfeer heeft de afpersingszaak tegen Campina wat aandacht getrokken. Ook hier een zich anoniem op internet begevend mantspersoon, met dit verschil dat ook het gebruik van zogenaamde anonymizers niet veilig genoeg is. Er worden op internet tientallen zogenaamde proxyservers aangeboden die garanderen dat ze al dan niet gratis

Overigens zit er nog een saillant detail verborgen in de kwestie: het ging om door de verdachte vergiftigde toetjes. Toen duidelijk werd uit welk schap het toetje afkomstig was, kon via de Albert Heijn-bonuskaart van de klant het adres worden achterhaald van alle mensen die die dag dat toetje hadden gekocht. Anoniem een toetje kopen is al een illusie.

KLOKKEN LUIDEN

Een apart geval vormen de anonieme reacties op bijvoorbeeld sites als klokkenluider@online.nl. Christiaan Alberdingk Thijm, toevaltig ook de advocaat van Lycos, stelt dat de eigenaar van de website niet verantwoordelijk is voor alle reacties, tenzij hij door klager erop is geattendeerd en dan vervolgens nalaat te handelen. In dat geval zou er sprake

DE GARANTIE VAN DE PROXYSERVERS DAT ZE

DE ADRESSEN VAN DE GEBRUIKER VERBORGEN HOUDEN,

IS ER EENTJE 'TOT DE HOEK VAN DE STRAAT'

de IP-adressen van de gebruiker verborgen houden voor eenieder die daar belangstelling voor zou hebben. De garantie is er eentje van 'tot de hoek van de straat', zo bleek in de Campina-afpersingszaak.

De brave huisvader die in zijn vrije tijd de zuivelgigant wat euro's afhandig wilde maken, had via zo'n anonimiteit garanderen provider, Surfola.com geheten, contact gelegd met justitie. Ofschoon Surfola in haar algemene voorwaarden de hiervoor genoemde garantie had opgenomen, gaf zij het IP-adres van de afperser op eerste verzoek af aan justitie, waarna het een peulenschil was om het woonadres van de afperser te achterhalen. Het Hof Arnhem veroordeelde hem verleden maand tot 10 jaar cel.

kunnen zijn van onrechtmatig handelen. Alberdingk Thijm meent overigens wel dat je als klokkenluider wat meer en sneller mag roepen dan normaliter. Het is immers de aard van de klokkenluider om misstanden aan de kaak te stellen. Onder omstandigheden kan het dan van belang zijn om anoniem te blijven, bijvoorbeeld als de werkring of de familie in gevaar dreigt te komen.

Volgens Germ Kemper daarentegen is het criterium doorslaggevend of de website al dan niet journalistieke achtergronden heeft. Indien ja, dan zou de anonimiteit eerder moeten worden gewaarborgd omdat journalisten onder omstandigheden hun bron moeten kunnen beschermen. ■